

Društvene vesti.

+ **RADOVLJIŠKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje dne 5. aprila (sreda) ob 10. uri v Podnartu. Obed je na vsak način prijaviti šolskemu vodstvu v Ovsšah.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARENBERŠKI OKRAJ** ima svoj redni občni zbor v četrtek dne 6. aprila t. l. ob pol 9. uri v šoli v Marenbergu. Dnevni red: 1. Podavanje tov. Iv. Muršeca o te lovadbi: »Redovne in proste vaje na osnovni šoli s praktičnim nastopom učencev.« 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Določitev članarine za leto 1922. 5. Nasveti in želje. Udeležba je za vse člane obvezna! Odstopnost je opravičiti!

+ **Z OBČNEGA ZBORA UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA MEZIŠKO DOLINO — DNE 4. t. m. NA PREVALJAH.** V svojem poročilu je predsednik ugotovil, da je naše društvo eno najdelavnejših učiteljskih društev. Zborovalo je redno vsak mesec in obravnavala so se tako stanovska kot pedagoška in narodno kulturna vprašanja. Mnogo dela je opravil tudi odbor. V društvu je vladal duh strpnosti in načelo nadstrankarstva — zato so tudi vsi učitelji in učiteljice od prvega do zadnjega organizirani v našem društvu in v njem vlada lepa sloga. — Maršikaj je zaposljevale naše sile in nas odvajalo od pozitivnega dela, kar bi bilo lahko izostalo, ako bi bile šolske razmere v kraju bolj konsolidirane. — Zadeva Mörderndorfer se razvija povoljno v našem smislu. Naše prizadevanje v zadevi uvrstitve Meziške doline v višji krajevni plačilni razred žalibog dosedaj ni imelo uspeha. Postopanje pri uvrščanju nas je globoko ozlovoljilo. — Debata, ki je sledila poročilu, je podala nerazveselivo sliko razmer, v katerih mora učiteljstvo v naši dolini delovati. Povsod so na delu sile, ki tajno in očitno rovarijo proti učiteljstvu kot nositelju državne misli. Zaslombe nikjer in nasprotniki vedno drznejši. V sredstvih so malo izbirčni in celo mladino hujskajo proti nam. Eno spoznanje se nam je rodilo iz vseh teh opazovanj in izkušenj. Z majhnimi sredstvi ne pridemo zlu do živega. Treba združenja vseh poštenih elementov, vseh, ki se hočejo posvetiti vzgoji naroda brez sebičnih namenov, treba koncentracije naših sil, treba nam samokritike, treba programatičnega dela na trdni in jasni idejni osnovi. Ne trosimo in cepimo več svojih sil, ampak uporabljamo jih čim plodnejše in ekonomičneje, vse usmerjeno na en cilj. Skrbimo, da nas prihajajoči kritični časi ne najdejo nepripravljeni in da nam destruktivne sile ne zrastejo preko glave! Organizacija vseh pozitivnih delavcev za pravo kulturno in narodno vzgojno delo — to bodi najresnejša naloga, ki se ji posveti učiteljstvo poleg svojega šolskega dela v tekočem letu. V tem smislu so že tudi pripravljene razni predlogi in referati. Perečemu vprašanju bodočih šolskih zakonov na ljubo smo morali zapostaviti to tako važno vprašanje.

Že predzadnje zborovanje je bilo vse posvečeno razpravljanju o zakonskem načrtu o osnovnih šolah. Največ se je v tem oziru seve delalo v odboru. Naše društvo je naročilo vso nam dostopno zadevno literaturo in delo razdelilo med referente. Predloge glede osnovne šole smo poslali posebnemu odseku, ki se je ustvaril pri poverjeništvu v Ljubljani. Smernotno za naše stališče namreč zakonskim načrtom je naše stremenje, da se prilagodi naše šolstvo posebnim razmeram naše države kot izrazito agrarne države z obilico nižje organiziranih šol.

Na občnem zboru je podal tov. M. inštruktiven referat o našem srednjem in drugem šolstvu in njega bodočem ustroju ter zlasti tudi o bodočem izobraževališču za ljudskošolsko učiteljstvo. Primerjal je vedno naše zahteve z reformami, ki so se izvedle v najnaprednejših sosednjih državah in zavračal neresen način argumentacije nasprotnikov reforme. Po živahni debati so bile sprejete spodajšnje teze.

Tov. Košir je poročal o ustanovitvi okraj. učiteljske knjižnice in dal navodila in nasvete o njeni uporabi. Knjižnica že šteje 382 knjig, med njimi knjiž. redkosti, veliko knjig o sadjereji in vrtnarstvu. Mnogo se je razpravljalo glede virov za nabavo novih knjig.

Na tov. Močnika kot na našega zastopnika v okr. šol. svetu so bile postavljene razne interpelacije glede delovanja te korporacije. Tov. Močnik je zagovarjal svoje postopanje, podal razna pojasnila in končno izjavil, da odloži svoj mandat, ker se mu ne zdi umestno, da je mandat predsed. društva in zastopnika v okr. š. svetu poverjen eni in isti osebi.

Mimo drugega omenjamo še sklep, da vložijo društvo proti nekemu listu, ki je

pavšalno blatil učiteljstvo, sodnijsko tožbo.

Volitve novega odbora so imele sledeči uspeh: predsednik: Peter Močnik, odborniki: Ignac Mlačnik, Vinko Mörderndorfer, Luđevit Komar, Janko Gačnik, Lizika Kertova, namestniki: Alojzija Vrečková, Adolf Sokol, Ivo Kuraš.

Rezolucije, sprejete na občnem zboru učiteljskega društva za Meziško dolino dne 4. III. 1922.

1. Izhodišče za vsako preureditev in reforme šolstva mora biti načelo, da **stoj vse šolstvo v službi naroda in države**, nju rasti in veličine in imej pred očmi vedno korist celote, bodi da potem podaja elementarno ali strokovno znanje, ali se posveča znanstvenemu delu in izobraževanju.

2. Zato moramo z vsem povdarkom zahtevati, da se ureli in preureli naše šolstvo po enotnih vidikih in načelih od otroškega vrtca do univerze, da predstavljaj naše bodoče šolstvo pri vsej zaželeni raznolikosti in razvojni svobodi neko **organsko enoto tako po duhu, idejni osnovi in sorodnosti izobraževalne materije**, kakor po svoji organizaciji, ustvarjajoči prilike in možnosti, da postane lahko vsak nadarjenec deležen boljše izobrazbe, da se vsak talent lahko razvije v smeri, ki mu je najbolj prikladna in da bo vsakomur vedno odprta **prilagodljiva** pot do najpopolnejšega izobraževališča.

3. V tem smislu smatramo vprašanje bodočih šolskih zakonov kot zadevo **celega naroda** in jasno nam je, da se morajo prej **sporazumno** z zastopniki vseh šol in z vsemi zainteresiranimi prosvetnimi in drugimi faktorji določiti **enotni pravci za izgradnjo vsega šolstva** preden se prepusti strokovnjakom podrobnejše delo.

4. Zato odločno **odklanjamo insinuačijo**, da spada v naš delokrog samo obravnavanje zakona o osnovnih šolah in protestiramo proti temu, da se smatra vprašanje ureditve tkzv. srednjega in drugega šolstva kot izključna zadeva ožjega kroga strokovnjakov in se ne da širšemu krogu interesentov prilike za upogled v zakonske načrte.

5. Ugotavljamo, da so slabe posledice tega postopanja očitne, ker se je dosedanja debata v časopisju omejevala zgolj na **načelni zagovor oz. odklinitve zakonskega načrta in ni rodila niti ene plodne misli**, pač pa pokazala pri nekaterih zagovornikih sedanega sistema silno **tesnostrčno** pojmovanje problema.

6. Izjavljamo se za tkzv. **enotno nižjo srednjo šolo** in odobravamo stališče naših zastopnikov pri zadavnem glasovanju v višjem šolskem svetu. Smo za ta šolski preustroj iz najtehtnejših narodno kulturnih, pedagoških in socialnih razlogov, iz razlogov, ki so bili merodajni za slične, a dalekosežne reforme v najkulturnejših državah kakršne so n. pr. nordijske, kakršna je n. pr. Švica) in tudi iz ozirov na naše posebne razmere. To stališče se ne dotika stališča posameznika namreč tkzv. humanistični izobrazbi, koje najuglednejši prijatelji so, kakor n. pr. vidimo pri sosednjih Nemcih, dostikrat vneti **zagovorniki reforme humanistične gimnazije**.

7. Hkrati izjavljamo, da smo načelno **proti predalekosežni otesnitvi** razvojnih možnosti in **proti pretirani unifikaciji šolstva**, dopuščajoči samo en tip brez možnosti modifikacij, ustrežajočih gotovim utemeljenim zahtevam in resničnim potrebam.

8. Napram očitnanju **nekompetentnosti** v tem vprašanju izražamo svoje mnenje, da izvira ta očitek zgolj iz **ignorance**, ker so se v vseh naprednih državah reševala načelna šolska vprašanja **od vseh šolnikov skupno** in vzajemno ter opozarjamo na tem mestu samo na **dejstvo**, da segajo **nižji razredi** srednjih šol **globoko v dobo splošne šolske obveznosti** in se že zato ne da osnovno šolstvo **organično ročiti** od drugega šolstva.

9. Izražamo svoje prepričanje, da se moramo pri reorganizaciji našega šolstva **posebno ozirati na to, da postanejo vse šole čim bolj dostopne kmetskemu narodu** — iz razlogov, ki jih ni treba navajati. Enotna nižja srednja šola pomeni v tem oziru **napredek, a ne zadostuje**. Baš ta ozir je bil eden **najmerodajnejših**, da se je v najnaprednejših državah srednje šolstvo zgradilo na osnovi **šest do devetletnega** obigatornega obiska **osnovne šole** in se je kot posledica tega **skrajšala študijska doba** na srednji šoli. Isti ozir velja za našo **izrazito agrarno državo**. Zato se izrekamo za to, da bi prestopali učenci šole po dovršenem petem ali šestem letu osnovne šole v srednjo šolo in bi se ta na svoji nižji stopnji **skrčila za en razred**. Zagovarjati bi se dal tudi poseben tip srednje šole z **reduciranim številom razredov** (recimo s šestimi razredi), kamor bi prestopali **starejši, zrelejši** učenci, ki so dovršili kako višje organizi-

rano ljudsko šolo ali so se doma pripravili za študij na srednji šoli. Končno bi bilo tudi umestno, da se **meščanske šole**, ustanovljene v vsakem sodnijskem okraju, uredijo tako, da bi služile razen svojih prvotni nalogi tudi **pripravi učencev za vstop v višjo srednjo šolo**.

10. Smatramo kot **konsekvenco načela o enotnosti vsega šolstva**, da se **učiteljstvo vseh šol kot nositelj vsake reforme po svoji izobrazbi vedno bolj zbližuje** in prepričani smo, da je vprašanje boljše izobrazbe učiteljstva osnovnih šol **eno najvažnejših šolskih vprašanj**. Sedanja učiteljska smatramo kot **nepripravna za poglobljeno splošno in strokovno izobrazbo** učiteljstva in nobeni oziri ne morejo biti dovolj tehtni, da bi popustili od svoje zahteve, ki je danes zahteva vsega naprednega učiteljstva kulturnih držav, da si pridobi učitelj svojo strokovno izobrazbo po **dovršeni srednji šoli na višjem izobraževališču akademškega značaja**. Baš učitelj v samotnem selu — poleg duhovnika navadno edini izobraženec in duševni vodja naroda — rabi širšo in globljo splošno in strokovno izobrazbo in **omalovaževanje tega vprašanja je omalovaževanje izobrazbe široke mase našega kmetskega naroda**.

11. Da se zajamči vsemu šolstvu zahtevana enotnost, se naj podredijo vse kategorije šol **enemu in istemu ministrstvu** t. j. ministrstvu prosvete.

12. Pričakujemo od UJU, da si bo znalo v vseh načelnih zadevah zagotoviti **primeren vpliv na sestavo zakonskih načrtov vseh kategorij šolstva**, tako meščanskega, srednješolskega, kakor strokovnega in nadaljevalnega, tako glede izobraževališč za žensko mladino kakor — in to še posebno — za ljudskošolsko učiteljstvo.

13. Nadejamo se, da nas bodo vsi činitelji, ki se čutijo poklicane zastopati **kmetske interese, podpirali v našem stremeljenju po prilagojenju vsega šolstva potrebam široke mase kmetskega naroda**.

+ **ŠMARSKO - ROGASKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 12. marca v Rogatcu. V uvodnih besedah prosi predsednik odbornike, naj ga podpiše v njegovem delovanju. Nato se sprejme predlog predsednika, naj plačajo prisotni, ki se ne opravičijo, 5 Din. za bloke učiteljskega konvikta. Tovariš Volavšek predlaga, naj zborovanjem prisostvuje samo učiteljstvo vseh kategorij: aktivno, upokojeno in naraščaj; goste naj se popolnoma izključi. Po živahni debati je predlog pri glasovanju propadel. Nadalje predlaga tovariš Volavšek, da naj se pri nabiranju velikonočnih pirhov za Jugoslovensko Matjico ne eksponira učiteljev; otroci naj sami tekmujejo med seboj v nabiranju. Sprejeto. Enako se sprejme predlog tovariša Korbarja, da naj se vrše zborovanja ob sobotah ali sredah, ne pa ob uka prostih dnevih. Glede redakcije Radodjevičevega šolskega zakona se je poslala že preje, pravočasno brzojavka na pristojno mesto. Zapisnikar tovariš Verk predlaga, naj se nakupi knjigo za vpisavanje zapisnikov. Za prihodnje zborovanje se bo naprosilo g. Črnagoja, da bo predaval. Zborovalo se bo junija na Slatini. Radi prepričlo odmerjenega časa odpade predavanje predsednika.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **Z. v. p. V. P.; A. O.:** Prosimo za nadaljevanje enako stvarno kot je vposlano poročilo.

— **Br. Zemljic:** Obrnil si se na napačno adresu, ker naše uredništvo nima nikakega opravka z upravo navedenega lista. Vzrok zamude je bil pa objavljen tudi s strani uprave v našem listu, zato ostrin tvojih besed ne moremo vzeti na znanje. — **J. D.**

— **Učit. žen. roč. del:** Za sedaj bomo priobčevali navedeno razpravo.

— **Učit. društvo za Mez. dolino. Tov. P. M.:** Poročilo smo oddali že za zadnjo števil. takoj v tisk in je bilo tudi postavljeno, le zaradi velike obširnosti je moralo izostati — kakor enako več drugih poročil — in ne vidimo zato potrebe omenjenih namere se obračati do drugih listov. Društvene zadeve, kakor vse drugo, uvršča v list uredništvo, ki radevolje upošteva tudi vse urgence.

— **Izostalo gradivo.** Zaradi poročila o seji viš. šol. sveta in tabele o drag. dokladah smo morali izpustiti priobčitev zakona o drag. dokladah in nekaj drugega gradiva.

Odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjeništvu

Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

RAZPIS NADUČITELJSKIH IN UČITELJSKIH SLUŽB.

Na osnovnih šolah krškega okraja se vsled ukaza viš. šol. sveta z dne 3. III. 1922 št. 2920 razpisujejo nastopne nadučiteljske in učiteljske službe v stalno namestitve.

Tek. št.	Službeni kraj	Služba		Število	Služba naj se razpiše		Prosto stanovanje	Ali se dobi v kraju hrana	
		nadučiteljska oz. roditeljska	učiteljska		za moške	za ženske		hrana	ustojno stanovanje
1	Boštanj	—	1	4	—	1	—	1	1
2	Bošnja vas	—	1	2	1	—	—	—	1
3	Cerklje	—	1	5	3	1	—	—	1
4	Čadče	1	—	1	—	1	—	—	1
5	Čatež	1	—	3	—	1	—	—	1
6	Črna vas	1	—	1	—	1	—	—	—
7	Dobovec	1	—	1	—	1	—	—	—
8	St. Janz	—	1	5	3	1	—	—	1
9	St. Jernej	—	1	5	4	1	—	—	1
10	Kal	1	—	2	—	1	—	—	—
11	Kostanjevica	—	1	5	4	1	—	—	1
12	Leskovec	—	1	6	1	1	—	—	1
13	Mokronog	—	1	8	—	1	—	—	1
14	Radeče	—	1	8	—	1	—	—	1
15	Raka	—	1	5	3	1	—	—	1
16	St. Rupert	—	1	5	1	—	—	—	1
17	Svinbo	—	1	2	—	1	—	—	1
18	Šmarjeta	—	1	3	1	—	—	—	1
19	Trebelno	1	—	3	1	1	—	—	1
20	Vel. Dolna	—	1	5	—	1	—	—	—
21	Zamesko	1	—	1	—	1	—	—	—

Pravilno opremljene prošnje je vlagati do dne 10. IV. 1922 po predpisani službeni poti.

Okrajni šolski svet v Krškem,

10. marca 1922

Predsednik: Svetec, s. r.

Štev. 1096 o. š. sv.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB.

Po naročilu višjega šolskega sveta z dne 4. marca 1922, št. 3025, se razpisujejo nastopne nadučiteljske in učiteljske službe v stalno namestitve:

1. Na dvojezični dvorazredni osnovni šoli v **Livoldu** mesto nadučitelja.
2. Na slovenski dvorazredni osnovni šoli v **Strugah** mesto nadučitelja.
3. Na dvojezični dvorazredni osnovni šoli v **Štalcarjih** mesto nadučitelja.

Na vseh treh šolah ima nadučitelj prosto stanovanje. Ker pa hrane n' lahko vedno dobiti, se priporočajo ta mesta v prvi vrsti oženim učiteljem.

4. Na slovenski šestrazredni osnovni šoli v **Velikih Laščah** mesto učitelja. Stanovanje in hrano dobi tudi samec.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo najkasneje do

31. marca 1922.

po predpisani službeni poti pri podpisnem okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet v Kočevju,

dne 12. marca 1922.

Predsednik:

Dr. Fr. Ogrin, l. r.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše ljubljene

Mimi Grčar-Likarjeve,

učiteljice

izrekamo vsem našo najiskrenejšo zahvalo. Posebej izrekamo zahvalo vsem, ki so spremili pokojnico na zadnji poti, združenima pevskega zboroma ljubljanskega učiteljstva in onemu Gospodarskega prosvetnega društva za šentjakovski okraj, zastopnikom učiteljstva iz krškega okraja, Barjanom in vsem znancem in prijateljem.

V Ljubljani, 21. marca 1922.

Žalujoči ostali.